

การสอนค่านิยมกับครู

ประเทศไทยของเราในปัจจุบันนี้ได้ประสบกับปัญหานานาประการ ออาที่ ปัญหาทางการเมือง ปัญหาเศรษฐกิจ และปัญหาทางสังคม ซึ่งปัญหาเหล่านี้หากจะเล่ายให้ผ่านไปโดยไม่มีมาตรการแก้ไขที่เหมาะสม ปัญหาต่าง ๆ ก็จะสะสมกันมากขึ้น จนเป็นผลกราบทบกระเทือนต่อความอุ่นรอดของชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาด้านสังคม จะเห็นว่าสังคมเรารอญในระหว่างการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา การเปลี่ยนแปลงในสังคมไม่ว่าจะมาจากสาเหตุใดก็ตาม ย่อมจะก่อให้เกิดความชัดแย้งความไม่แน่ใจในลักษณะของการดำรงชีวิตในค้านต่าง ๆ ของคนในสังคม คนเป็นทรพยากรที่สำคัญของชาติ คนจะมีคุณภาพหรือไม่ย่อมขึ้นกับการสักขวนการศึกษาให้แก่คนของชาติ โดยให้การศึกษานั้นเป็นพื้นฐานในการพัฒนาบ้านเมือง หากการพัฒนาคนล้มเหลวการพัฒนาในส่วนอื่น ๆ ก็จะไม่บรรลุผลสำเร็จ การพัฒนาคนตามนัยนี้ก็คือ การพัฒนาด้านความรู้ความสามารถและค่านิยมของคน ซึ่งเป็นการสร้างเยาวชนตลอดจนประชาชนโดยทั่วไปให้มีความค่านิยมอันสูงด้วยตัวของมันเอง มีประโยชน์ต่อการพัฒนาชาติบ้านเมือง สามารถนำค่านิยมที่ดีที่ควรส่งเสริมไปประพฤติปฏิบัติในชีวิตจริงจนเป็นกิจวัตรอุปนิสัย ในขณะเดียวกันควรจะค่านิยมที่ไม่ดีไว้ให้หายตัวไป ให้หมดสิ้นไป จึงจะดีกว่าเป็นการพัฒนาคนอย่างแท้จริงและเป็นการพัฒนาที่ถูกต้อง การพัฒนาแต่เพียงด้านความรู้ความสามารถ โดยละเลยสิ่งที่ดีงามนั้น เป็นการพัฒนาที่ไม่ถูกต้องอย่างยิ่ง เพราะบุคคลหรือสังคมใดที่ขาดค่านิยมที่ดีมีประโยชน์ ย่อมจะเป็นอันตรายอย่างใหญ่หลวงต่อตนเองและประเทศชาติ ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม

ครูเป็นบุคคลสำคัญยิ่งในการช่วยดำเนินการสอนในโรงเรียนอย่างรับผิดชอบ เพื่อปรับปรุงค่านิยมขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนหรือเยาวชนได้รับความรู้เกี่ยวกับค่านิยมอย่างถูกต้อง เพื่อเป็นการปลูกฝังบุคคลในสังคมตั้งแต่ยังเยาว์ เยาวชนเหล่านี้จะได้ปรับตัวและสร้างค่านิยมให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมได้ มีความสามารถในการพิจารณาตัดสินใจยอมรับค่านิยมนั้นได้ด้วยตนเอง

ค่ามีymที่ครุกคนควรยึดถือและปลูกฝังให้เยาวชนนั้นจะเป็นเครื่องชี้ศักดิ์ทางและสักษะพิพากษ์ที่จะของคนในสังคมต่อไป การพัฒนาค่านิยมอันดึงดีให้เกิดขึ้นแก่คนในชาติจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการกระทำต่อเนื่องในทุกระดับของการศึกษา ครุผู้สอนควรหาโอกาสให้นักเรียนได้ปฏิบัติตามค่านิยมอย่างสม่ำเสมอ และมีโอกาสปฏิบัติตามค่านิยมนั้น ๆ ให้มาก โดยเฉพาะในระยะแรก ๆ ที่ทำการปลูกฝังค่านิยม จนกระทั่งแน่ใจว่าค่านิยมนั้นได้รับการปลูกฝังอย่างแน่นอนแล้ว

นอกจากครุจะมีวิธีฝึกแผนอบรม ปลูกฝัง ค่านิยมให้นักเรียนแล้ว การปฏิบัติศักดิ์ของครุยังจะเป็นแบบอย่างในการสร้างค่านิยมนั้นเป็นเครื่องสำคัญยิ่งในการสร้างความศรัทธา การสอนและการส่งเสริมการปฏิบัติ นั่นคือ ครุผู้ทำหน้าที่ปลูกฝังคุณลักษณะหรือค่านิยม จะต้องเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตามค่านิยมนั้น ๆ ให้ดีที่สุดเท่าที่จะดีได้ มีจิตนั้นแล้วการสอนของครุจะปราศจากความหมายหากหัวครุเองไม่สามารถปฏิบัติตามค่านิยมที่หัว เองพำนัชสอน อันจะก่อให้เกิดความศักดิ์ของใจหรือการซัดยังในการปรับตัวของนักเรียน ซึ่งจะเป็นผลกรบทบกระเทือนถึงการสร้างค่านิยมอันแน่นอนให้แก่นักเรียนอีกด้วย

อนึ่ง การสร้างค่านิยมนั้น ถ้าจะให้ได้ผลเต็มที่ก็ควรจะได้สอดแทรกลงไปในวิชาต่าง ๆ เท่าที่โอกาสและเนื้อหาสาระของวิชาจะอำนวยให้ โรงเรียนควรจะได้กระตุ้นและส่งเสริมให้ครุผู้สอนทุกคนให้มองเห็นความสำคัญของค่านิยม โดยจัดรายการต่าง ๆ ในการเรียนการสอนรวมทั้งกิจกรรมเสริมหลักสูตร ให้สอดคล้องและเอื้อต่อการสอนแทรกการปลูกฝังหรือพัฒนาค่านิยมเข้าไปในเนื้อหาหรือกิจกรรมที่สอน และจุดสำคัญที่คือ การทำทางให้นักเรียนได้ปฏิบัติตามค่านิยมนั้น โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกอย่างเสรี ไม่มีการบังคับ และให้มีหลากหลาย ๆ ทางเลือก ซึ่งผลบันปลายก็คือนักเรียนจะได้ค่านิยมที่ดึงดีมาและสมถูกต้องแก่การประพฤติปฏิบัติ

นอกจากนี้ ครุผู้สอนอาจใช้วิธีการอื่น ๆ ได้อีกหลายวิธีในการที่จะช่วยเสริมสร้างค่านิยมให้เกิดขึ้นในส่วนเด็ก เช่น การฝึกให้นักเรียนรู้จักการทำงานร่วมกัน ซึ่งการทำงานร่วมกันนั้นย่อมก่อให้เกิดคุณลักษณะอื่น ๆ ตามมา อันเป็นคุณลักษณะทางค่านิยมที่เราต้องการปลูกฝัง เช่น ความเสียสละ

ไม่เอกสารดูเอกสารเปรียบ รู้สึกการผ่อนหนักผ่อนเบา และรู้สึกละอายต่อการหลอกเลี่ยงหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เป็นต้น โคลนเพราภาระสังคมของเรานิยมปัจจุบัน การร่วมมือร่วมใจกันทำงานเป็นสิ่งที่หลอกเลี่ยงไม่พ้น จะนั้น โรงเรียนจำเป็นต้องหาวิธีปลูกฝังคุณธรรมในเรื่องนี้ให้เป็นผลสำเร็จด้วยซึ่งจะเป็นหนทางหนึ่งในการช่วยเสริมแรงการจัดสอนนักเรียนให้เกิดคุณลักษณะตามที่ตั้งเป้าหมายไว้

หลักการส่งเสริมค่านิยม

การที่ปัจจุบันนี้สภาพทางสังคมเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา สภาพทางรัฐธรรม์เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้สังคมของประเทศดำเนินชีวิตเกิดความชัดแย้งความไม่สงบใจ ซึ่งเป็นสาเหตุให้เยาวชนมีพฤติกรรมแปลงๆ ตามไปด้วย นอกจากนั้นจำนวนนักเรียนในปัจจุบันก็มีมากกว่าสมัยก่อน ๆ ทำให้การดูแลเอาใจใส่ของครูต่อเด็กไม่ทั่วถึง ครูผู้สอนมุ่งแต่เรียนการและมักจะมองข้ามพฤติกรรมด้านอารมณ์ สังคม ไปเสีย วิธีสอนของครูแต่ละคนก็มีรูปแบบแตกต่างกันออกไป นักเรียนบางคนก็อาจจะปรับตัวให้เข้ากับรูปแบบบางอย่างได้ บางคนบางพวกลกไม่สามารถปรับตัวเพื่อรับวิธีการสอนได้ ครูผู้สอนควรจะหาทางดัดแปลงปรับปรุงรูปแบบการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาและความต้องการของผู้เรียน ช่วยจัดสภาพแวดล้อมให้ผู้เรียนมีความรู้สึกอิสระที่จะแสดงออก ให้ความสนใจโดยทั่วถึงกัน และยอมรับในเรื่องความสามารถที่แตกต่างกันระหว่างบุคคล ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนแสดงออกในรูปของพฤติกรรมที่พึงประสงค์ โดยครูผู้สอนควรใช้ขั้นตอนการดังนี้

๑. ให้การยกย่องและแสดงความพึงพอใจ เมื่อผู้เรียนแสดงพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งที่พึงประสงค์มา เช่น การเอาใจใส่ต่อการเรียน ครูผู้สอนจะพบร่วมการแสดงความพึงพอใจของครูต่อความพยายาม เอาใจใส่ของนักเรียนนั้นมีผลให้นักเรียนเอาใจใส่ได้ในช่วงระยะเวลา เช่น ครูยิ้มแสดงกิริยาอาการชื่นชม หรือกล่าวคำว่า "ตั้งใจทำงานดี" เหล่านี้มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน เขาจะเกิดความรักโรงเรียน เพราะเขาได้รับความสนใจจากครูผู้สอน

๒. ครูเป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อก่อให้เกิดความศรัทธา ยอมรับจากนักเรียน ครูต้องการให้นักเรียนมีพฤติกรรมอย่างไร ครูควรจะปฏิบัติตัวเป็นตัวอย่าง หรืออาจจะใช้เด็กคนในคนหนึ่งเป็นแบบอย่างแก่เด็กอย่างนั้นด้วย

๓. การเสริมแรง เป็นแรงจูงใจอย่างหนึ่งที่จะทำให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมอันดี 公然ๆ สอนจะต้องรู้สึกวิธีการเสริมแรงให้ก้าวสูงไปกว่านักเรียนขณะที่สอน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนมองเห็นคุณค่าจากการปฏิบัติของตน และเต็มใจที่จะประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่สังคมยอมรับต่อไป

หลักการที่ครูควรยึดถือ

สิ่งที่ครูควรคำนึงถึงในขบวนการเรียนการสอนค่านิยมศิลป์ ทำอย่างไรจึงจะให้นักเรียนประพฤติปฏิบัติต่อค่านิยมที่สังคมยอมรับแล้วว่าเป็นสิ่งที่ดีมีคุณค่า ขบวนการเรียนการสอนจะบรรลุตามเป้าหมายได้หากครูยึดถือหลักการดังต่อไปนี้

๑. การสอนค่านิยม เป็นหน้าที่ของโรงเรียนโดยตรง
๒. เข้าใจความแตกต่างระหว่างนักเรียน และยอมรับค่านิยมที่แตกต่างกันของแต่ละคน
๓. ครูต้องทำให้นักเรียนตระหนักรู้ถึงความสำคัญของตนเอง ยอมรับนับถือตัวเอง
๔. ครูต้องเตรียมประสบการณ์เพื่อกระบวนการสร้างค่านิยม จัดทำร่วมกับบุคลากรและมีเวลาสำหรับจัดกิจกรรม เตรียมนักเรียนให้เกิดความพร้อมในการร่วมกิจกรรม อันนำไปสู่ค่านิยมในนั้นปลาย
๕. สอดแทรกค่านิยมหรือสอนให้สัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ เท่าที่โอกาสและเนื้อหาวิชาอำนวยให้

เกณฑ์สำหรับพิจารณาค่านิยม

วิธีการช่วยเหลือนักเรียนให้สร้างค่านิยมครูจะต้องมีเกณฑ์ช่วยในการพิจารณา ดังนี้

๑. ค่าณิยมเกิดจากการเลือกอย่างอิสระเสรีของนักเรียนหรือไม่

ทั้งนี้ เพราะเหตุว่า หากมีการบังคับให้เลือกค่าณิยมใดค่าณิยมนึงแล้วจะดูว่าเป็นค่าณิยมที่แท้จริงไม่ได้ สิ่งใดที่ไม่ได้เกิดขึ้นด้วยความยินยอมจากใจตนเองก็จะอยู่ไม่นาน จะต้องมีอันต้องสูญเสียไปเม้าห์ก็เร็ว

๒. ส่งเสริมนักเรียนในการสร้างทางเลือก ให้นักเรียนพิจารณาว่ามีทางเลือกอื่น ๆ อีกหรือไม่ (Choosing from among alternatives) ถ้ามีค่าณิยมให้นักเรียนแต่เพียงอย่างเดียว เขาก็ไม่มีโอกาสจะประเมินคุณค่าหรือเปรียบเทียบได้ มีหนทางเดียวคือการตัดสินใจว่าจะรับหรือไม่รับ และเมื่อไม่มีทางเลือกแล้ว การจะพิจารณาว่าเหมาะสมไม่เหมาะสม มีข้อดีหรือข้อเสีย ฯลฯ ก็หมดไป จะนั้น ค่าณิยม ที่นักเรียนยึดถือควรจะได้จากการเลือกค่าณิยมหลาย ๆ อย่างที่มีอยู่

๓. แนะนำให้นักเรียนพิจารณาค่าณิยมอย่างที่ถ้วนถี่งข้อดี ข้อเสีย และผลที่จะตามมาจากการรับผิดชอบค่าณิยมต่าง ๆ ที่มีให้เราเลือกก่อนตัดสินใจ (Choosing after thoughtful consideration of the consequences) อนึ่ง การเลือกต้องไม่ตัดสินใจเลือกด้วยการใช้อารมณ์ แต่จะต้องใช้สมดุลญาณตรองให้รอบคอบ

๔. กระตุ้นให้นักเรียนได้พิจารณาสิ่งที่เขาเห็นว่ามีคุณค่าและเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในสิ่งที่ตนเลือก (Prizing and Cherishing) เพื่อสำนึกรักในคุณค่าและเหตุทุนสิ่งที่นักเรียนตัดสินใจแล้ว

๕. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้รีบูนหยุดในค่าณิยมที่ได้ตัดสินใจเลือกไว้ด้วยความมั่นใจ (Affirming) ในเกล็ด ๔ ข้อ ข้างต้นแล้วต้องนักเรียนทำการเลือกด้วยตัวนักเรียนเอง จากตัวเลือกหลาย ๆ ตัวเลือก และผ่านการพิจารณาไตรตรองอย่างรอบคอบ เมื่อเลือกมาแล้วก็มีความภาคภูมิใจไม่เสื่อมคลาย

๖. ส่งเสริมนักเรียนให้แสดงออกด้วยการกระทำ ประพฤติปฏิบัติและคำอันดีด้วยความ
แน่วท่างที่เข้าเลือก เช่น ยอมเสียทรัพย์ เสียศักดิ์ศรี ฯลฯ ดังคำสอนสุภาษิตบทหนึ่งในพระนิพนธ์
ของสมเด็จกรมพระยาเดชาธิศร ว่า

เสียสินส่วนสักดิ์ไว้	วงศ์ทรงส์
เสียศักดิ์สูญประสังค์	สังข์
เสียบูรณะร่างกาย	ความสัตย์ ไว้แย
เสียสัตย์อย่าเสียสูญ	ชีพไม่หายมรณะ

หรือในห้องเรียนบางครั้งนักเรียนบางคนที่ยึดถือค่านิยม ความสัตย์ซื่อเชาจะแสดงออกด้านการกระทำ
โดยการพูดความจริง แม้ว่าเขาจะโคนครุฑ์โทษก็ตามฯ ถ้าครุสังเกตพบนักเรียนอย่างนี้ ควรจะ
ส่งเสริมเขาแทนที่จะทำโทษเขียนตัวนักเรียนที่ไม่ทำการบ้าน เพราะบอกสาเหตุความจริงก็ควรจะ
ยกโทษให้ และพูดส่งเสริมให้เขาสำนึกรู้ในสิ่งที่เขายอมรับว่าดี สำหรับในส่วนที่ไม่ทำการบ้านก็ควร
จะหาวิธีการลงโทษอย่างอื่นก็ได้

๗. ช่วยนักเรียนตรวจสอบว่า นักเรียนได้มีการกระทำขึ้นในสิ่งที่เขายึดถือเป็นค่านิยม
หรือไม่ ถ้าเขากीการกระทำขึ้น ๆ จนเป็นกิจวัตรประจำวันและจนกลای เป็นแบบฉบับในการดำเนิน
ชีวิตนั่นก็แสดงว่านักเรียนได้มีค่านิยมตาม เกณฑ์ของค่านิยมแล้วแต่ถ้าเข้าปฏิบัติแต่เพียงครั้งเดียวแล้ว
หายไป เรายังจะเรียกว่าค่านิยมไม่ได้

จากเกณฑ์ในการพิจารณาค่านิยม พนัส พันนาศินทร์ ได้สรุปไว้ในหนังสือการสอน
ค่านิยมว่า

"เราอาจจะสรุปคุณลักษณะ ๕ ประการของค่านิยม เพื่อสะท烁ต่อความจำได้ดังนี้"

- ก. เลือก (๑) อย่างเสรี
(๒) จากค่านิยมหลายประการ
(๓) หลังจากได้พิจารณาถึงผลต่อเนื่องอันจะเกิดขึ้นจากการปฏิบัติ
ตามค่านิยมแต่ละอย่างแล้ว

- ข. เทอคทุน (๔) รักษาค่ามีymที่เลือกแล้ว และมีความพึงพอใจในค่ามีymนั้น ๆ
(๕) พร้อมที่ยืดหยุ่นในค่ามีymนั้นอย่างเปิดเผย

- ก. กระทำ (๖) ตามค่ามีymที่ได้ยอมรับนับถือนั้น
(๗) ทำเป็นประจำและถือเป็นแนวทางในการดำเนินธุรกิจ

สัมฤทธิผลทั้ง ๗ ข้อจะส่งเร็วให้ก็ต่อเมื่อครุผู้สอน เสร็จบรรยายการสอน การเรียนการสอนดังนี้

๑. นักเรียนมีความศรัทธา เชื่อถือ ไว้วางใจครู
๒. นักเรียนมีความรู้สึกว่าเขาได้รับความยอมรับนับถือจากครู
๓. บรรยายการห้องเรียนมีอิสระภาพ เสรีภาพ ปลดปล่อยที่นักเรียนจะแสดงความคิดเห็น

แนวความคิดเกี่ยวกับการสอนค่ามีymสำหรับครู

ครุผู้สอนจะเริ่มต้นสอนค่ามีymให้ดีดำเนินไปด้วยดีได้ ควรดำเนินการดังนี้

๑. จัดสิ่งแวดล้อมให้ผู้เรียนรู้สึกปลดปล่อย การสร้างค่ามีymเพื่อให้เกิดความกระจั่งซักนั้น นอกจากครุผู้สอนและนักเรียนต่างให้ความยอมรับนับถือ ไว้วางใจซึ่งกันและกันแล้ว สภาพแวดล้อมในขณะเรียนหรือบรรยายในสถานการณ์นั้น ๆ จะเป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนกล้าที่จะแสดงออกหรือสะท้อนความรู้สึกให้เห็นได้อย่างเปิดเผยว่าค่ามีymใดที่เข้าได้ดีสินใจเลือก เพราะเห็นว่ามันเหมาะสมและถูกต้องดีแล้ว

๒. กำหนดโครงงานชั้น การสอนค่ามีymจะได้ผลบรรลุตามเป้าหมายหรือไม่นั้น ครุผู้สอนจะต้องวางแผนการดำเนินงานอย่างรอบคอบ จัดเตรียมสื่อการสอน วัสดุอุปกรณ์ เวลา กิจกรรมที่จะช่วยเสริมสร้างค่ามีym เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์และเห็นว่าสิ่งที่เข้าประพฤตินี้เป็นสิ่งที่จะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม เป็นสิ่งที่เข้าได้พบเห็นอยู่แล้ว ในธุรกิจประจำวัน

๓. หลักเลี้ยงการอบรมลั่งสอนในเชิงศิลธรรม การสอนค่านิยมที่กระจ่างชัดให้แก่ นักเรียนนั้น นักเรียนจะต้องได้พิจารณาด้วยตนเอง แล้วใช้ความรู้สึกนึกคิดของตนเอง ทั้งนี้ เพราะ นักเรียนจะต้องปฏิบัติตัวด้วยตนเอง มีใช้ครุภัณฑ์สอนโดยพร่าวอบรมลั่งสอน ข้อหัวข้อ - ข้อเสีย ข้อได้เปรียบ - ไม่ควรปฏิบัติ ฯลฯ อันเป็นหลักศิลธรรมให้นักเรียนได้ปฏิบัติตาม

๔. ค่อย ๆ เสนอแนะค่านิยมที่กระจ่างชัดไปทีละน้อย ๆ โดยนักเรียนไม่รู้สึกตัว ครุภัณฑ์สอนการเลือกวิธีการให้เหมาะสมกับนักเรียน และวิธีการที่หรือประเมินผลของวิธีนั้น ๆ ว่า มันมีประโยชน์หรือไม่ แล้วเปลี่ยนไปใช้วิธีอื่น ๆ บ้างที่นักเรียนพร้อมที่จะเรียน จากนั้นลองให้ นักเรียนเปรียบเทียบผลของวิธีต่าง ๆ เหล่านั้นโดยซักถามนักเรียนว่า วิธีใดที่เหมาะสมสมกับเขา มากที่สุด วิธีการใดเข้าพร้อมที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ ซึ่งทั้งนี้อาจจะต้องให้นักเรียนกระทำ ข้า ฯ ในกิจกรรมเหล่านั้นเพื่อให้เกิดความกระจ่างชัด

๕. พยายามใช้กิจกรรมที่คิดขึ้นด้วยตนเอง จัดกิจกรรมให้น่าสนใจ สนุก และสัมพันธ์ กับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันให้มาก

๖. ประชาสัมพันธ์ให้ผู้มีล้วนเกี่ยวข้องได้ทราบ การสอนค่านิยมนั้น ครุภัณฑ์สอนควรจะ ได้อาสาญุคคลที่มีล้วนเกี่ยวข้องกับนักเรียน ได้แก่ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ครุษภายวิชาต่าง ๆ ที่ให้ความ สนใจต่อการสอนค่านิยมได้เข้าใจถึงวิธีการ ได้เข้ามามีบทบาทในการร่วมกันอภิปรายเพื่อหาทางลับ สอนค่านิยมที่กระจ่างชัดให้นักเรียน

๗. ข้อควรระมัดระวังในการสอนค่านิยม ครุภัณฑ์สอนจะต้องเข้าใจว่าพฤติกรรมของคน เรายังจะมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และอาจเปลี่ยนแปลงไปอย่างช้า ๆ จะฉันในการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรม ครุภัณฑ์สอนจะต้องให้เวลาแก่นักเรียน และอาจจะต้องให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนบางคน จนกว่าเข้าพร้อมที่จะสามารถนำค่านิยมไปใช้ได้

เทคนิคการใช้คำนากการสอนค่านิยม

คำนากที่จะกระตุ้นให้นักเรียนได้แสดงความรู้สึกนึกคิดออกมากอย่างกระจ่างกระจำชั้นนี้ควรเป็นเช่นไร ครูผู้สอนควรจะได้เรียนรู้และฝึกฝนทั้งนี้เพราะโดยปกติแล้ว ครูผู้สอนมักใช้คำนากความนักเรียนเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริง (facts) และเป็นการทบทวนเสียงมากกว่า (Convergent Questions) แทนที่จะถามเพื่อให้นักเรียนศึกและวิเคราะห์ Jarvis จาระผู้สอนอย่างกว้างขวาง

การสร้างคำนากเพื่อท้าทายให้นักเรียนศึก พิจารณาทางเลือกและตรวจสอบค่านิยมได้นั้น จะต้องใช้คำนากแบบกว้าง ๆ (Divergent Questions) นั้นเป็นคำนากที่ช่วยกระตุ้นความคิดและужใจนักเรียนให้ตรวจสอบอย่างถี่ถ้วน ให้นักเรียนได้รวมรวมความคิด สร้างแนวคิดและเสือกแนวความคิดด้วยตนเอง โดยใช้คำนากเพื่อให้นักเรียนตอบสนองอย่างกระจ่างกระจำ

หลักในการใช้คำนาก

๑. ในขั้นเริ่มต้น ให้ดำเนินการไปอย่างช้า ๆ ให้นักเรียนตอบโต้เพียงวันละครั้ง จนกว่าครูผู้สอนจะจับความรู้สึกจากการตอบคำนากนั้น ๆ ได้

๒. สรุปอย่างลื้น ๆ ด้วยการใช้เพียงคำนากเดียว หรือพิจารณาเพียงอย่างเดียวในช่วงเวลาฟึก ก่อนโรงเรียนเข้า ระหว่างอาหารกลางวัน หรือในเวลาเรียน

๓. ต้องใช้กับนักเรียนคนเดียวหรือสองคนในขั้นแรก และควรจะใช้กับนักเรียนที่ต้องการจะแสดงออกเกี่ยวกับความเชื่อ ความสนใจหรือแรงบันดาลใจของตน

๔. หลีกเลี่ยงการใช้คำนากว่า "ทำไม่" หรือคำนากที่ผู้สอนให้นักเรียนตัดสินใจ หรือป้องกันสิ่งที่เข้ามา

๕. อ่ายมุ่งแต่คำตอบ ให้นักเรียนได้เรียนอย่างสบายน บรรยายภาษาอย่างเงียบ ๆ เพื่อให้นักเรียนได้ใช้ความคิด ซึ่งครูผู้สอนมักมองข้ามไป เพราะมุ่งแต่จะเร่งให้ได้คำตอบออกมา ฉะนั้นครู

ผู้สอนสามารถออกแบบแล้วก็ให้ทบทวนเชิงชั้นของเนื้อง ให้เวลาเด็กศึกษา เทคนิคการทบทวนเชิงบัน្ត เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพอย่างหนึ่งในการสอนที่ช่วยให้นักเรียนเกิดความคิด (thinking) ขึ้นมาได้ศิลปะในการใช้คำนาม^๙

ในการสอนวิชาใด ๆ ก็ตาม การรู้จักใช้คำนามเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งทั้งในด้านการตรวจสอบว่านักเรียนเรียนรู้ได้ดีเพียงใด คำนามอาจจะเป็นเครื่องมือในการสอนด้วย ถ้าจะได้โดยที่นำไปแล้วจะประสบความสำเร็จของการใช้คำนามมีดังนี้

๑. เพื่อตรวจสอบว่านักเรียนได้เรียนเรื่องที่สอนไปแล้วแค่ไหน เพียงไร ทั้งนี้เพื่อเป็นการประเมินผลการสอนของครู ตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน และเพื่อประโยชน์ในการที่จะสอนต่อไปอีกด้วย

๒. การถามอาจจะช่วยครูให้พบว่ามีอะไรบ้างที่นักเรียนยังไม่เข้าใจแจ่มแจ้ง ซึ่งถ้าหากสอนต่อไปก็จะเป็นการข้ามสิ่งที่จำเป็นจะต้องรู้เสียก่อน

๓. คำนามที่ครูจัดเตรียมมาเป็นชุดลำดับดีแล้ว จะช่วยให้นักเรียนผู้ตอบปัญหาได้เข้าใจกล้วยๆ ประสบการณ์ที่ครูต้องการให้นักเรียนรู้ดีขึ้น คำนามแบบนี้อาจจะเรียกว่าเป็นคำนามเพื่อสอน การสอนโดยการใช้คำนามเพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาตอบปัญหา จนในที่สุดก็ค้นพบความจริงด้วยตัวเอง ที่เรียกว่าการสอนแบบโซคราติก (Socratic Method) การจัดเตรียมปัญหาเป็นชุด พร้อมทั้งคำตอบไว้ เช่นนี้ จะทำให้นักเรียนสามารถเรียนด้วยตนเองได้ และเป็นหลักการของแบบเรียนส่วนรูป (Programmed text)

^๙ พนัส พันนาศินทร์, การสอนคำนาม, (พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, ๒๕๗๐.) หน้า ๘๘

ลักษณะของคำถ้ามที่ดี^๙

คำถ้ามที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

๑. คำถ้ามที่ดีควรจะเร้าให้เด็กคิด (Stimulate reflection) คำถ้ามที่เด็กอาจจะตอบได้ว่า ใช่หรือไม่ใช่นั้น เด็กอาจจะไม่ได้คิดเลย เพราะมีอยู่เพียงสองคำตอบเท่านั้น โดยปกติมักจะเป็นแค่ แต่ถ้าเป็นคำถ้ามประเภท "ทําไม" เด็กจะไม่มีโอกาสเดาได้เลย เพราะจะต้องคิดหาเหตุผลมาสนับสนุนคำตอบของตัว และการจะได้มาซึ่งเหตุผลเหล่านั้นเด็กจะต้องใช้ความคิดอย่างแน่นอน
๒. คำถ้ามที่ดีจะต้องแจ่มแจ้ง ไม่มีลักษณะกากม ไม่เป็นภาษาเล่นสื้นหรือเล่นสำวน คำถ้ามที่ดีจะต้องทำให้ผู้ฟังทราบรู้ว่าผู้ถ้ามต้องการทราบอะไร และภายในขอบเขตแค่ไหน
๓. คำถ้ามที่ดีจะต้องชูให้เหมาะสมกับพื้นความรู้ความเข้าใจของเด็กไม่ว่าจะเป็นค่าสัพท์ ความขับข้อนของประโยชน์ หรือความยากง่ายของตัวบัญญาของ เป็นสิ่งที่ควรจะต้องรักษาให้มีระดับความยากง่าย เหมาะสมกับระดับสติปัญญาและพื้นความรู้ของเด็กตลอดจนเนื้อหาของสิ่งที่เรียน
๔. คำถ้ามจะต้องเจาะจง (Definite) ว่าครุจะต้องการคำตอบแค่ไหนไม่ใช่ว่า อาจจะมีคำตอบได้หลายร้อยหลายพันอย่าง เช่น "จะกล่าวถึงงานของพ่อขุนรามคำแหงมหาราช" ซึ่งผู้ฟังไม่แน่ใจว่าประสงค์จะได้รับคำตอบอย่างไร ตั้งนี้เป็นต้น

ข้อห้ามในการใช้คำถ้าม^{๑๐}

๑. พยายามอย่าดึงเอาคำถ้ามมาโดยตรงจากหนังสือเรียน จงใช้ภาษาของตัวเอง แม้แต่คำตอบที่เด็กตอบครุก็ไม่ควรจะคีย์เข้าให้เด็กตอบได้เหมือนท่องจำคำๆ แต่ควรจะเป็น

^๙ Ibid p. 99.

^{๑๐} พนัส พันนาศินทร์, หน้า ๙๐๐ - ๙๐๑

คำตوبทือกมาจากความเข้าใจของเด็กเอง

๒. อย่าถามเด็กตามลำดับ ไม่ว่าจะเป็นลำดับตามบัญชีเรียงซึ่หรือลำดับที่นั่งก็ตาม เพราะเด็กย่อมจะคาดหวังไว้ได้ล่วงหน้าว่า เมื่อไรจะถึงรอบของตัว เมื่อไม่ถึงรอบของตัวก็ไม่เอ้าใจใส่ในคำถามของครู และคำตوبของเพื่อน

๓. อย่าเรียกชื่อนักเรียนแล้วจึงถาม การทำเช่นนั้นหมายความว่าครูจะจะแต่จะถามนักเรียนที่ถูกเรียกชื่อเท่านั้น จงตั้งคำถามเสียก่อน เพื่อให้ทุกคนได้คิดแล้วรีบเรียกชื่อนักเรียน คนใดคนหนึ่งตอบ (ถ้านักเรียนบางห้องมีปัญหาการควบคุมขั้น ครูอาจจะเรียกชื่อนักเรียนก่อนตั้งคำถาม เพื่อแก้ปัญหานักเรียนอะจะวยาภัยได้ ทั้งนี้แล้วแต่สภาพของห้องเรียน)

๔. อย่าป้อนคำถามแก่นักเรียนคนใดคนหนึ่งมากเกินไป จงกระจายคำถามไปทั่วห้อง ถ้าครูถามแต่คนใดคนหนึ่งมากเกินไป นักเรียนที่เหลือก็จะถือว่าคนอื่นไม่มีส่วนในการสอนซึ่งกันและกัน ทำให้ไม่ต้องสนใจก็ได้ ยิ่งกว่านั้นการถามนักเรียนคนใดคนหนึ่งมากเกินไปเป็นพิเศษ มักทำให้เกิดปัญหาทางด้านการปักครองได้ เช่นนักเรียนอาจจะหารือครูลำเอียง เป็นต้น

๕. อย่าให้คำถามปากเปล่าเป็นภาษาหนังสือหรือเป็นแบบแผน (Formal) มากเกินไป แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าครูจะใช้ภาษาตลอดในการถามนักเรียนในบางคราวครูอาจเปลี่ยนบรรยากาศในห้องเรียนเลียบ้าง โดยการใช้ภาษาพูดอย่างธรรมชาติ หรือแม้จะฝิดหลอกไวยากรณ์บ้าง แต่ถ้าได้ความแล้วก็พอจะถือว่าใช้ได้

๖. อย่าใช้คำถามชนิดเติมคำในช่องว่าง กล่าวศือครูเว้นคำตوبไว้ในคำถามกึ่งบอกเล่า ของครู เช่น นลาย สือประเทศไทยบทางตอนใต้ของประเทศไทย..... คำถามแบบนี้นักเรียนได้ใช้แต่เพียงการฟังลิ้นใจในปัจจุบันทันควัน ไม่ต้องคิดให้รึรองและเรียบเรียงคำตوبให้ได้ความสมบูรณ์

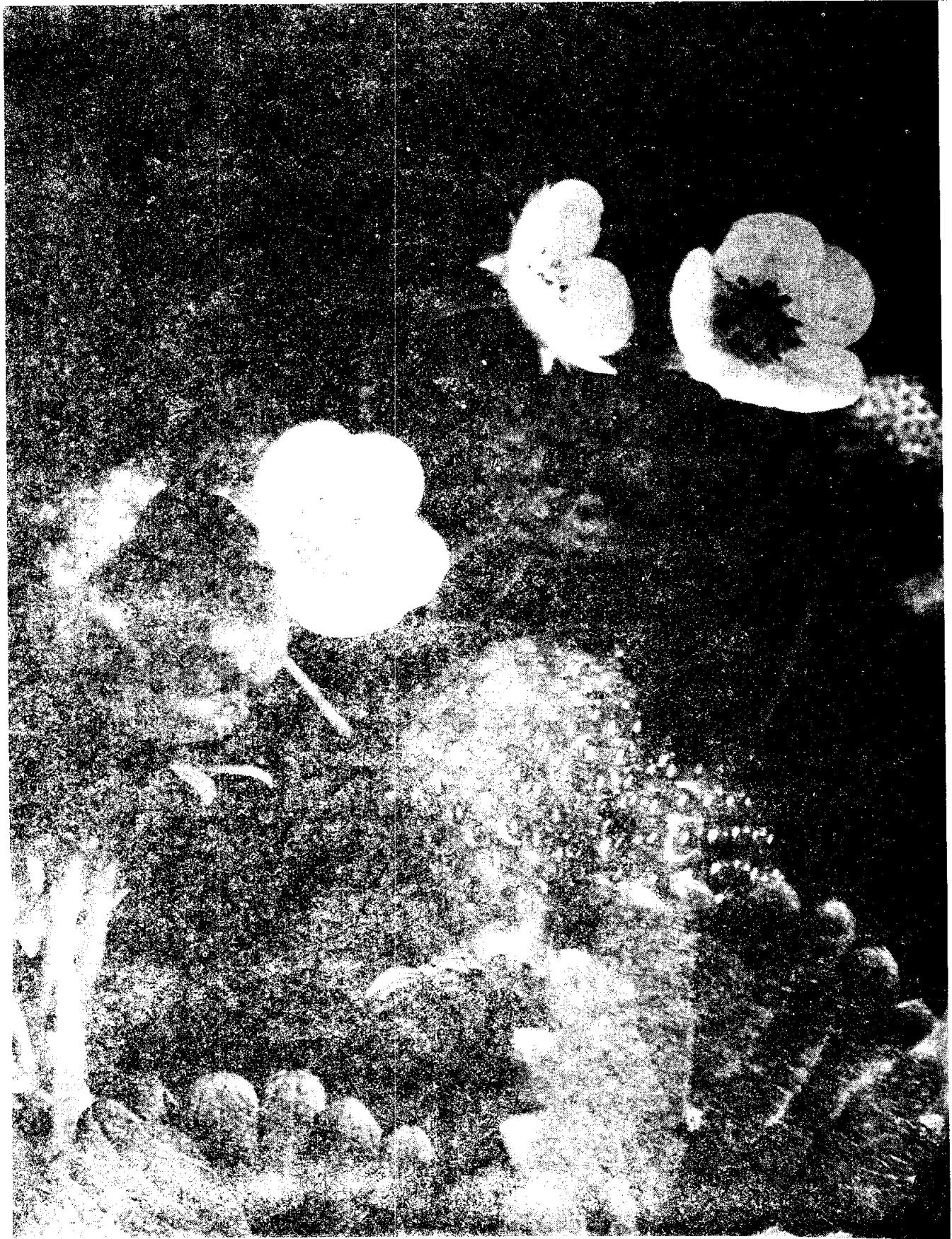
๗. อย่าใช้คำถามประเภทมีคำตوبให้เสือกสองคำ เช่น รถมีเป็นรถบรรทุกหรือรถโดยสาร

๘. อย่ารีบรองหรือเร่งรัดເຄົາກໍາຕອນຈາກເດັກເຮົວເກີນໄປ ເດັກບາງຄນຕ້ອງການເວລາສໍາຫຼັບຮະສູກເນື້ອຫາວິຊາ ຮັບຮຸມແລ້ວຍບໍເຮືອງກໍາຕອນນາງກ່າວຄນເອີ້ນ ຕັ້ງນັ້ນຄຽງໃຈໆໄໝ່ກວ່າຮ່ວງທີ່ຈະໄດ້ຮັບກໍາຕອນຈາກນັກເຮືອນໃນຂ່ວງເວລາເທົ່າ ၅ ກັນ

๙. อย่าສັງເລີດທີ່ຈະທຳກໍາຄານໄຫ້ງ່າຍຫຼືອສັນເຂົາ ຄ້າຫາກກໍາຄານນີ້ເປັນກໍາຄານທີ່ນັກເຮືອນໄໝ່ສາມາດຈະຕອບໄດ້ ເພື່ອຢູ່ຢູ່ຍາກເກີນກວ່າມເຂົາໃຈຂອງນັກເຮືອນໃນຫັນນີ້ໄປ

๑๐. อย่าຫວັນກໍາຕອນຂອງນັກເຮືອນ ກາຣທີ່ຄຽງຫວັນກໍາຕອນຂອງນັກເຮືອນກີ່ເທົ່າກັນເປັນກາຣຍີໄໝ່ ໄທັນກັນເຮືອນເອີ້ນໄປສັນໃຈກໍາສອບຂອງເຟອນ ຄ້າກໍາຕອນຂອງນັກເຮືອນໄໝ່ໜັດເຈນພອ ຄຽກົງນໍາຈະຂອ້ໄທນັກເຮືອນຜູ້ນັ້ນຕອບໃໝ່ ພຣີໂທເຂົ້າແຈງຂ້ອງກວ່າມທີ່ຮັງກລຸມເຄຣືອຍຸ່ນນັ້ນມາກວ່າ

๑๑. อย่าໄທນັກເຮືອນຕອບພວ່ມ ၅ ກັນທັງໝັ້ນ ເພົະຄຽຈະໄໝ່ມີໂອກາສຽງໄດ້ວ່ານັກເຮືອນຄົນໄດ້ເຂົາໃຈຫຼືອໄໝ່ເຂົາໃຈ

การสอนค่านิยม

ค่านิยมไม่ได้เป็นเนื้อหาวิชาที่บรรจุไว้โดยตรงในหลักสูตรอย่างหน่วยวิชาอื่น ๆ เช่น ภาษา สังคมศึกษา การงาน เป็นต้น ดังนั้นครูผู้สอนจึงต้องหาทางแพร่ค่านิยมเข้าไปในบทเรียน ของวิชาต่าง ๆ เพื่อโอกาสและเนื้อหาจะอำนวยให้ได้ เทคนิคบริการที่ผู้สอนใช้ก็จำเป็นต้องอยู่ ในขอบเขตที่เวลาสอนจะเอื้ออำนวย

พนส พันนาคินทร์ สุปนทลสั่งท้ายในหนังสือ การสอนค่านิยมถึงความจำเป็นของ การปลูกฝังหรือการสอนค่านิยมว่า^๙

การปลูกฝังหรือการสอนค่านิยมให้แก่นักเรียนนั้น เป็นความจำเป็นที่ครุจะปฏิเสธไม่ได้ เพราะค่านิยมย่อมจะเป็นเครื่องกำหนดทิศทางในการประพฤติและปฏิบัติตัวของนักเรียน ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมของเรายaday ปัญหาเป็นผลสืบเนื่องมาจากการขาดค่านิยม หรือมีค่านิยมในทางที่ไม่ถูกไม่ควร ดังนั้นโรงเรียนจึงมีความจำเป็นที่จะต้อง ทางทางปลูกฝังค่านิยมให้แก่นักเรียนในโอกาสเท่าที่จะทำได้

ประเทศไทยจะเจริญหรือเสื่อม จะมั่นคงหรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับคุณภาพและภาวะของคน ในชาตินั้น ๆ ค่านิยมเป็นคุณสมบัติประการหนึ่งที่บ่งบอกถึงคุณภาพและภาวะของคนในชาติ การสอนค่านิยมจึงเป็นสิ่งที่จะต้องรับกระทำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งค่านิยมที่เกี่ยวข้องโดย ตรงกับความมั่นคงของประเทศไทย และความเป็นไทยของเรา

^๙ อ้างมาแล้ว, การสอนค่านิยม, หน้า ๑๗๙ - ๑๗๒

ข้อห้ามที่นำไปสู่การรับการสอนค่านิยม

สำหรับครู :-

๑. การยื่นคำขาด (Ultimatum) เช่น ถ้าเธอไม่ทำ ครูจะ.....
ครูไม่ควรใช้ เพราะจะสร้างปัญหาไม่รู้จบลื้น
๒. การพูดทำลายน้ำใจนักเรียน เช่น "ที่จริงครูควรรู้ว่า เธอคงตอบคำถูกครู
ไม่ได้" ครูไม่ควรใช้ เพราะก่อให้เกิดความทั่งเทินระหว่างครู-นักเรียนมากขึ้น
๓. การเรียกชื่อเล่นของนักเรียนในชั้น หรือตั้งสมญานามให้นักเรียนใหม่ นักเรียน
อาจไม่ชอบ ละอาย ก่อให้เกิดหัวหนาดีไม่ดีต่อครู
๔. ตอบคำถามของตัวเอง ครูบางคนชอบถามเองตอบเอง เพราะนักเรียนตอบ
ไม่ทันใจ นักเรียนตอบช้าไม่ได้หมายความว่าตอบไม่ได้ แต่อาจจะเป็นเพราะ
กำลังศึกษาเรื่องถ้อยคำจะตอบ ถ้าครูมาตอบเสียเอง จะทำให้นักเรียนไม่
ศึกษาตอบอีกต่อไป แต่จะรอคำตอบจากครูเรื่อยๆ
๕. ถามคำถามยาวติดต่อกันหลาย ๆ คำถาม นักเรียนจะเกิดความรู้สึกลับสน
ชาใจความที่ถามไม่ได้เลยพาลไม่ตอบ
๖. ให้นักเรียนหายความคิดของครู ซึ่งไม่ก่อให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์
หรือแสดงความคิดออกมานอกจากความสนใจในตัวครู
๗. แนะนำตอบในคำถาม เช่น เธอคิดอย่างนี้ไหม.....? เธอไม่เชื่อ
ไม่ใช่หรือ? เราทุกคนรู้สึก.....? ใช่ไหม? เพราะคำถามอย่างนี้
ไม่ก่อให้นักเรียนเกิดความคิดของตนเอง

๘. เกณฑ์ที่เข้าภาคการแพทย์-ชั้นบ การสอนค่านิยมไม่มีการประลองแข่งขันกันในสนาม เพราะจะเป็นการปิดกั้นความเป็นศิริของศิริ เองของนักเรียน และเกิดความผิดเจใน การศักดิ์สินใจ

๔. ครูตัดสินบัญชาโดยพหุว่า “ครูจะทำเงง” ซึ่งทำให้นักเรียนไม่ยอมศึกษาและหลีกเลี่ยงไม่ได้

๙๐. ไม่กรรมการนักเรียนคนใดคนหนึ่งเปียง ๑ คน หรือ ๒ คน

นอกจากเทคนิคเหล่านี้แล้วยังมีวิธีต่าง ๆ อีกมาก ทั้งนี้แล้วแต่ผู้สอนจะศึกเลือกมาใช้ให้เข้ากับสถานการณ์การสอนแต่ละวิชา

สรุป คำแนะนำบางข้อในการช่วยสร้างความกระจังค้านค่านิยมแก่นักเรียน คำแนะนำ

๑. ต้องทราบหนักว่าคำตอบทุกข้อของนักเรียนไม่มีสูญหายอีก แต่อยู่ในเกณฑ์ "ผ่าน" หรือ "P"

๒. ห้ามการสั่งสอนอบรมแบบจริยธรรม แม้แต่ในรายละเอียดปลีกย่อย (โดยการบอกว่าทำอย่างนี้ผิด ทำอย่างนี้ถูก แต่ให้ชี้แจงเหตุและผลของการกระทำต่าง ๆ)

๓. รับฟังและยอมรับทุกคำสอน

การออกเสียง จุคั่งหมาย : - ช่วยยกประเด็นปัญหา

(Vote) - เป็นเครื่องกระตุ้นให้คิด

- និមួយៗនឹងវាទុរាងអត្ថបន្ទីនិងការចំណាំរបបទរបា

เทคนิค :

๑. ทางที่สังคากที่สูดสำหรับการออกเสียง ครุภาร เริ่มต้น่วยคำถกน้ำ

"นักเรียนกี่คนที่....." หรือ

"ยกมือขึ้นถ้า....."

๒. ห้ามการอบรมเหมือนจริงธรรม (ศีลอบอกสิ่งกฎ สั่งผิดให้นักเรียน เช่น "นักเรียนกี่คนที่คิดว่าความซื่อสัตย์เป็นสิ่งที่ดี"
๓. พยายามถามหัวข้อที่นักเรียนเข้าใจ calam ได้รวดเร็วพร้อม ๆ กัน
๔. ยกประเด็นที่นักเรียนไม่แน่ใจขึ้นมาอภิปรายกัน
๕. กระตุนให้นักเรียนในชั้นถามปัญหาหรือเตรียมคำถามเอาไว้สำหรับการออกเสียงครั้งต่อไป

การรวมความภาคภูมิของนักเรียน

(Pround Whip)

จุดมุ่งหมาย : - เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความภาคภูมิในศูนย์ของนักเรียน
ออกมา
ความภาคภูมิในที่นี้ไม่ได้หมายถึงความโ้ออวดแต่หมายถึงความนับถือ
หัวเรื่องในด้านตี่

เทคนิค

๑. ริชีรวมความภาคภูมิของนักเรียนกือ เสือกรายการต่าง ๆ ต่อไปนี้
(เพื่อน ๆ , สิ่งของในบ้าน, ของชำร่วย, สปก้าท์แล้ว, ธรรมชาติ และ . . .ฯลฯ) ขอให้นักเรียนนบอกสิ่งที่เกิดขึ้น และเกี่ยวข้องกับรายการ
ต่าง ๆ เกล่ามันที่ทำให้นักเรียนรู้สึกภาคภูมิ
๒. นักเรียนทุกคนมีโอกาสจะภาคภูมิใจแตกต่างกันแต่ละคน